

Olof Palme: Regeringsförklaringen 1 oktober 1985

Talare

Olof Palme
Statsminister

Datum

1 oktober 1985

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag! Den svenska neutralitetspolitiken ligger fast. Denna politik är den främsta garanten för vår fred och vårt oberoende. Den skall fullföljas med kraft, klarhet och konsekvens. Neutralitetspolitiken har en fast folklig förankring. Den stöds av ett efter våra förhållanden starkt försvar. Vi har skapat respekt för vår beslutsamhet att värna vårt lands territoriella integritet med alla till buds stående medel. 1984 års försvarskommitté har enats om de grundläggande förutsättningarna för säkerhetspolitiken inför 90-talet. Det är ett uttryck för en uppslutning kring den traditionella svenska neutralitetspolitiken. Regeringen kommer att fullfölja 1982 års försvarsbeslut, med den inriktning som angavs i förra vårens fyrpartiöverenskommelse och i den senaste budgetpropositionen. Det grundläggande säkerhetspolitiska mönstret i Norden består. Sveriges neutralitetspolitik utgör ett viktigt bidrag till stabiliteten i detta område. Misstron mellan supermakterna har emellertid också påverkat vår del av Europa. Det strategiska intresset för de nordligaste delarna av vår världsdel har ökat. Denna utveckling understryker kravet på orubblighet i säkerhetspolitiken. Förenta nationerna är vårt främsta instrument för att gemensamt lösa och förebygga konflikter och andra globala problem. Sverige sluter helhjärtat upp bakom Förenta nationerna och dess stadga till värn för freden och folkrätten och till stöd för social och ekonomisk rättvisa. Hela det internationella samfundet måste engageras i kampen mot den globala miljöförstörelsen och i kampen mot kapprustningen. De nedrustningsinitiativ som tagits gemensamt av Sverige och andra länder från fem kontinenter kommer att föras vidare, bl. a. till stöd för en kärnvapenfrysning. Regeringen skall vidare fortsätta att aktivt arbeta för en kärnvapenfri zon i Norden och söka vinna ökat stöd för förslaget om en korridor fri från slagfältskärnvapen i Centraleuropa. ESK-processen har utvecklats till en permanent dialog om avspänning, samarbete och mänskliga rättigheter i Europa. I Stockholmskonferensen om förtroende- och säkerhetskapande åtgärder har Sverige och övriga neutrala och alliansfria stater en viktig uppgift i att

överbrygga motsättningar och bidra till konkreta framsteg. Det är regeringens förhoppning att beslut kan fattas nästa år om att utvidga mandatet för konferensen till att också omfatta nedrustning. Klyftorna mellan fattiga och rika fortsätter att växa. Den tredje världens skuldbörda ökar. Den miljöförstörelse som följer i fattigdomens spår hotar kommande generationers försörjningsmöjligheter. Därför måste dialogen mellan Nord och Syd ges ökad vikt. Regeringen kommer att fortsätta att föra en ambitiös biståndspolitik. Den står fast vid att 1 % av bruttonationalinkomsten skall avsättas för internationellt bistånd. Apartheidregimens förtryck av den icke-vita majoriteten i Sydafrika utgör ett brott mot grundläggande mänskliga rättigheter och är ett hot mot freden. Regeringen kommer att fortsätta att verka för beslut i FN:s säkerhetsråd om tvingande sanktioner mot Sydafrika. Sverige har vidtagit en rad egna åtgärder i syfte att bidra till en isolering av Sydafrika. Ytterligare förslag kommer att föreläggas riksdagen under hösten. Vi fortsätter samarbetet med övriga nordiska länder om en utvidgning och skärpning av det gemensamma handlingsprogrammet mot Sydafrika. Vårt ekonomiska välstånd är beroende av ett fritt handelsutbyte. Sverige arbetar aktivt för att få till stånd nya handelsförhandlingar i GATT i syfte att förstärka det internationella handelssystemet. Det ekonomiska samarbetet inom EFTA och med EG skall främjas. De goda förbindelserna med våra nordiska grannländer skall utvecklas. Arbetet på att förverkliga tanken på Norden som hemmamarknad kommer att fullföljas. Vår flyktingpolitik är ett viktigt uttryck för internationell solidaritet omsatt i praktisk handling. Tendenser till rasism och diskriminering av invandrare kommer att med kraft motverkas. Ett förslag kommer att läggas om inrättandet av en särskild ombudsman mot etnisk diskriminering och om skärpning av straffet för olaga diskriminering. I industriländerna är alltjämt 32 miljoner människor utan arbete. De sociala klyftorna vidgas. I många länder ökar de ekonomiska obalanserna trots en viss återhämtning i handel och produktion. Den nyliberalt inspirerade ekonomiska politik som förs på många håll i Europa har inte lett till de förväntade ekonomiska framstegen, utan till ökade orättvisor, otrygghet för folkflertalen och slöseri med nationernas tillgångar. I Sverige har vi valt en annan väg. Genom den tredje vägens ekonomiska politik tar vi till vara nationens samlade resurser i arbete och produktion. Underskotten i ekonomin har minskats samtidigt som sysselsättningen förbättrats och välfärden bevarats. I praktisk handling har vi visat att det går att på en gång minska arbetslösheten och inflationen. En kraftig ökning av industriinvesteringarna har lagt grunden för fortsatt industriell tillväxt och för en bättre miljö. Dessa resultat har åstadkommit genom att den

svenska nationen samlats i den gemensamma uppgiften att steg för steg ta landet ur den ekonomiska krisen. Det skedde när alla – löntagare och pensionärer, jordbrukare och företagare – var och en på sitt sätt bidrog till att göra devalveringen framgångsrik. Det skedde i de s. k. Rosenbadssamtalen, där vi tog ett betydelsefullt steg bort från inflationsekonomin. Det sker varje dag i industrin och i handeln, i den offentliga sektorn och i jordbruket, när enskilda män och kvinnor genom initiativkraft och yrkesskicklighet, i arbete och sammanhållning utvecklar det svenska samhället. Nu måste vi gå vidare på denna väg för att ytterligare stärka landets ekonomi. Det kräver fasthet, tålamod och självdisciplin. Det kräver en politik som även framgent präglas av ansvar för Sverige. Det är ett ansvar som måste delas av alla medborgare. Genom devalveringen förbättrades vårt näringslivs konkurrenskraft. Exportföretagen tog ökade andelar på världsmarknaden. Industriproduktionen och kapacitetsutnyttjandet i industrin har växt snabbare än någon vågat hoppas, vilket gett utrymme både för en nödvändig ökning av vinsterna och för en viss ökning av reallönerna. I år avtar inflationen, och vi kan vid årets slut ha den lägsta inflationstakten på över ett decennium. Denna nedgång i prisutvecklingen måste fortsätta. Om vi skall kunna försvara näringslivets konkurrenskraft krävs det att företagens kostnadsökningar dämpas. Det finns inte längre samma möjligheter för företagen som tidigare att genom en ökning av kapacitetsutnyttjandet kompensera för en högre kostnadsutveckling än i vår omvärld. Framöver får kostnader och priser i Sverige inte stiga snabbare än i de länder som har störst betydelse för vår utrikeshandel. Det är nödvändigt att alla parter agerande i nästa års avtalsrörelse präglas av den insikten. För att minska inflationen krävs också en stram finanspolitik. Målsättning en är att hålla skattetrycket i stort sett oförändrat. Det innebär en fortsatt hård utgiftsprövning, och denna måste sikta mot en ytterligare minskning av budgetunderskottet. Självdeklarationerna skall förenklas. Genom att schablonavdraget höjs får flertalet löntagare sänkt skatt nästa år. Skatteskalorna bör framöver anpassas så att nio av tio inkomstagare även fortsatt får högst 50 % i marginalskatt. Kommunalskatteutjämningen bör reformeras och göras effektivare. Att värna sysselsättningen är och förblir den viktigaste uppgiften för regeringens ekonomiska politik. Därför måste Sveriges ställning som en ledande industrination hävdas och förstärkas genom tillväxt och förnyelse i såväl små som stora företag. Genom förnyelsefonderna i företagen stimuleras breddutbildning i ny teknik, vidareutbildning och forskning. Sådana insatser behöver göras också inom andra delar av samhälls- och näringslivet. Arbetsmarknadspolitikerna skall vara ett stöd och ett komplement till den

ekonomiska politiken. Kraven på erfarenhet och utbildning hos de arbetssökande har kommit att ställas allt högre. Detta kräver en hög beredskap från såväl den enskildes som samhällets sida. Arbetsmarknadspolitiken är inte bara ett medel att motverka dagens arbetslöshet och förebygga morgondagens. Den behövs också för att anpassa tillgång och efterfrågan på arbetsmarknaden till varandra och därmed öka produktiviteten och tillväxten i ekonomin. Arbetsmarknadsutbildningen bör bedrivas i nya organisatoriska former som underlättar en snabb anpassning till arbetsmarknadens behov. Regeringen avser att även fortsättningsvis ägna särskild uppmärksamhet åt sysselsättningen för ungdomar och långtidsarbetslösa. Det av riksdagen fastlagda programmet för en offensiv regionalpolitik skall fullföljas genom bl. a. teknikspridning, företagsutveckling och en ökad decentralisering av beslut och resurser. Det svenska välfärdssamhället skall utvecklas – brister och köer angripas. För välfärdspolitiken är den gemensamma sektorn en viktig grund. Den skall tjäna människorna efter deras önskemål och behov. De riktlinjer för förnyelsen av den offentliga sektorn som arbetats fram under den föregående mandatperioden skall nu omsättas i praktisk handling. Möjligheterna för den enskilde att påverka innehållet i den offentliga verksamheten bör ökas, liksom möjligheterna att inom den offentliga sektorn välja t. ex. daghem, skola och läkare. Kampen mot byråkrati och krångel skall drivas vidare, service och effektivitet främjas. Ansvar och befogenheter skall delegeras och decentraliseras. Kooperativa alternativ, folkrörelsealternativ och ideella alternativ stimulerar utvecklingen av den offentliga verksamheten. Jämställdheten mellan kvinnor och män bör främjas. Kvinnornas ställning på arbetsmarknaden bör stärkas. Vi bör sträva efter att få fler kvinnor i offentliga styrelser och i ansvarig ställning i den offentliga förvaltningen. Det är viktigt att vi för en politik som tryggar barnfamiljernas ekonomi. Föräldraförsäkringen bör byggas ut i den takt samhällsekonomin medger. Alla barn över ett och ett halvt år bör få rätt till plats i daghem eller familjedaghem senast år 1991. Pensionerna skall vara värdesäkrade. De äldres och de handikappades möjligheter att välja ett eget boende bör ökas. Mer hemlika förhållanden bör skapas inom långvården. De differentierade vårdavgifterna inom sjukvården bör avskaffas. De sociala villkoren för industriarbetet bör förbättras. Därför bör ersättningen vid delpension återföras till 65 % under valperioden, och därför ses semesterlagstiftningen över i syfte att skapa större rättvisa. Kvaliteten och tillgängligheten i samhällets hälso- och sjukvård bör förbättras. Alkohol- och narkotikamissbruk måste bekämpas med oförminskad kraft. Regeringen har tillsatt en särskild aids-delegation. Därmed har förutsättningar skapats att noga

följa utvecklingen och sätta in snabba åtgärder. Kampen mot våld och annan brottslighet som drabbar den enskilde skall föras vidare. Brottsoffrens intressen bör tillvaratas bättre, och den ekonomiska brottsligheten måste bekämpas. Den sociala bostadspolitiken ligger fast och bostadsförbättringsprogram men bör fortsättas. Ungdomens bostadssituation bör följas särskilt. Ett levande kulturliv, som öppnar nya perspektiv och fördjupar synen på människan och samhället, är en viktig förutsättning för en god samhällsutveckling. Kulturintresset bör stärkas och breddas. Skolans roll som kultur- och bildningshärd bör värnas. Också den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen gör kunskap och utbildning allt viktigare. Alla ungdomar under 20 år bör därför erbjudas plats i gymnasieskolan. Värnet av vår livsmiljö är avgörande för vår framtid. Åtgärder mot luftföroreningarna och försurningen måste ges hög prioritet. En fortsatt energihushållning, långtgående miljökrav och nya miljövänliga energikällor bidrar till att reducera utsläppen av svavel och andra farliga ämnen kraftigt. Riksdagen kommer under hösten att föreläggas förslag om lagstiftning och ekonomiska styrmedel för att påskynda övergången till blyfri bensin och katalytisk avgasrening. Vårt mål är att alla nya personbilar skall vara försedda med sådan avgasrening vid utgången av denna mandatperiod. På fem år bör användningen av bekämpningsmedel i jordbruket halveras. Ökad uppmärksamhet bör ägnas livsmedlens kvalitet och produktionsformerna inom jordbruket och livsmedelsindustrin. Under mandatperioden bör nyanvändning av asbest förbjudas. Särskild uppmärksamhet i arbetsmiljöarbetet bör ägnas förebyggandet av belastningsskador, den ökande användningen av kemikalier och införandet av ny teknik. Beslutet att avveckla kärnkraften till år 2010 ligger fast. En långsiktig lösning av väg- och järnvägsförbindelserna till Danmark och kontinenten eftersträvas. Folkstyrelsekommitténs översyn av valsystemet fullföljs med sikte på breda lösningar. Under de senaste tre åren har vi i Sverige tagit avgörande steg på den väg som kan föra vårt land ur den ekonomiska krisen under bevarad välfärd och rättvisa i samhället. Nu gäller det att med fasthet och uthållighet fortsätta på den inslagna vägen. Det kräver en målmedveten och handlingskraftig regeringspolitik; det kräver också att alla i Sveriges riksdag över partigränserna känner ett gemensamt ansvar för vårt lands ekonomi och framtid. Den svenska traditionen bjuder att vi så långt möjligt diskuterar oss fram till samlande lösningar i viktiga samhällsfrågor. Det är en arbetsmetod som gagnat vårt land. Det är en tradition av samverkan som regeringen vill upprätthålla i relationerna till riksdagens partier men också i förhållande till olika intressen i vårt samhälle. Ty skall vi lyckas i uppgiften att värna styrkan i Sveriges ekonomi krävs att hela nationen – näringslivet och de fackliga

organisationerna, folkrörelserna och enskilda män och kvinnor – fortsatt ser detta som en gemensam uppgift. På denna grund avser regeringen att fullfölja en politik som håller nationen samman och som bygger på ansvar för Sverige.

Taggar

1980-tal, 1985, Man, Politiska tal, Regeringsförklaring, Riksdagen, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/olof-palme-regeringsforklaringen-1-oktober-1985>